

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Mart 2023

Sayı :30824082-610 6013862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 9 Sayfa)
- Cevap Yazısı (383 Adet, 192 Sayfa)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALPAY ANTMEN'İN
TBMM 7/77294 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Türkiye'nin en iyi korunmuş tarihi sahil kalelerinden biri olan Akdeniz'in incisi Mersin Anamur'daki Mamure Kalesi ile Pullu Tabiat Parkı'nın bulunduğu sahili de kapsayan bölgede Jeotermal kaynak arama ruhsatı verildiği ortaya çıkmıştır. Ruhsat sahasında 1. Derece doğal sit alanının da bulunduğu belirtilmektedir.

Mersin Anamur Bozdoğan Mahallesi'nde yer alan 1.242,61 ha. Ruhsat sahasında jeotermal amaçlı sondaj yapmak isteyen Alanya merkezli özel bir şirketin hazırladığı 'Jeotermal Kaynak Arama Sondaj Projesi' için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 1 Ocak 2023 tarihinde 'ÇED Gerekli Değildir' kararı verilmiştir.

ÇED aşamasında ilgili kamu kurumlarından görüş alma sırasında proje için seçilen ve Mamure Kalesinin bitişiğinde yer alan ve 33,76 hektardan oluşan 1 nolu ÇED poligonunun 1. Derece Doğal Sit Alanı içerisinde kaldığı belirlenmiştir. Söz konusu sondaj noktasının aynı zamanda Mersin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 19.10.2021 tarih ve 250 sayılı karar 'Kesin Korunacak Hassas Alan' olarak önerilen alanda olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Jeotermal sondaj arama ruhsatı verilen alanın sahil kesiminde yer alan Mamure Kalesi, Türkiye'nin bugüne kadar sağlam şekilde ayakta kalabilmiş sahil kalelerinden birisidir. Tarihi kale; Roma, Selçuklu, Karamanoğulları Beyliği ve Osmanlı dönemlerine tanıklık eden bölgenin önemli anıtsal yapıları arasında yer almaktadır. Antik dönemden kalma temeller üzerinde yükselen kalenin içerisinde 14. Yüzyılda Karamanoğulları Beyliği döneminde inşa edilen cami de bulunmaktadır.

Öte yandan ÇED Poligon-2 alanının tamamının ise sulanabilir tarım arazileri ile DSİ tarafından inşa edilen 'Alaköprü Barajı Sulama Hizmet Alanı' içerisinde kaldığı tespit edilmiştir. Anamur Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün; Maden ve enerjiyle ilgili ruhsatlarının verilmesi aşamasındaki özensizliği; tarihi ve kültürel alanların görmezden gelinmesi telafi edilemeyecek zararlara yol açabilmektedir.

Tarihi kalenin bitişiğindeki alanda açılması planlanan sondaj kuyularını da kapsayan proje için Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün verdiği 12 Nisan 2022 tarihli kurum görüşünde; "Anamur İlçesi, Bozdoğan Mahallesi, 2020/02 (ER: 3399412) adresinde gerçekleştirilmesi planlanan Öz Şimşek Jeotermal Enerji Sistemleri İnş. Tar. Turz. Ltd. Şti. tarafından başvurusu yapılmış ve 25/11/2014 tarih ve 29186 Jeotermal Kaynak Arama Projesi yapılacak taşınmazın bulunduğu alanda, Müze uzmanlarınca yerinde yapılan incelemede uygulama yapılacak alanlarda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını koruma kanunu kapsamında koruma altına alınmış bir alana rastlanmadığının bildirildiği belirtilmiş olup, kültür varlıkları yönünden sakıncası bulunmadığı, ancak yapılacak inşai ve fiziki müdahaleler esnasında 2863 sayılı kültür ve tabiat varlıklarının koruma kanunu kapsamında kalan kültür varlığına rastlanması halinde en yakın Müze Müdürlüğü ya da Mülki Amirine haber verilmesi gerekmektedir" ifadelerine yer verilerek sondaj çalışmalarında bir sakınca olmadığı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

1-Mersin Anamur'daki Mamure Kalesi ile Pullu Tabiat Parkı'nın bulunduğu sahili de kapsayan; içerisinde birinci derece sit alanı da olan bölgede Jeotermal kaynak arama ruhsatı nasıl ve ne şekillerde verilmiştir?

2-İçinde birinci derece sit alanını da barındıran tarihi ve kültürel bölgede jeotermal arama ruhsatı verilmeden önce hangi ilgili birim ve kurumlara danışılmıştır? Konuyla ilgili demokratik kitle örgütlerinin, üniversitelerin ilgili bölümlerinin ve bölge halkının görüşleri alınmış mıdır? Alındıysa bunun sonuçları nelerdir?

3-Daha önce bölgeyle ilgili ÇED süreci başladığında "Uygun değildir" görüşü veren ancak daha sonra arama ruhsatına onay veren Anamur Belediyesi'ndeki bu görüş değişikliğinin nedeni nedir? Arama ruhsatını alan firmanın, iktidar ve çevresiyle ilişkisi sayesinde olumlu görüş aldığı iddiaları doğru mudur?

4-Tarihi Mamure Kalesi ile Pullu Tabiat Parkı'nın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için arama ruhsatının iptal edilmesine yönelik girişimlerde bulunmayı düşünüyor musunuz?

5-Ocak 2020 ila Ocak 2023 arasında geçen sürede; Mersin'de kaç firmaya jeotermal kaynak ve maden arama ruhsatı verilmiştir? Bunların kaçıyla ilgili ÇED raporu hazırlanmıştır? Bunların sonuçları nelerdir? ÇED raporu istenmeyen başvuru sonuçları hangi bölgelerde gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen tarihler aralığında sit alanı içinde olan bölgelerde kaç arama ruhsatı verilmiştir? Bu yerlerin sit derecesi nedir ve hangi ilçelerdedir?

CEVAP

1-02/02/2022 tarihli yetkilendirilmiş ESA Çevre Tekn. Müh. Dan. Hiz. ve Taah. İnş. İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim Sistemi üzerinden e-ÇED başvurusu başvurusunda; Öz Şimşek Jeotermal Enerji Sistemleri İnş. Tar. Turz. Ltd. Şti. tarafından, İlimiz, Anamur İlçesi, Bozdoğan Mh., 2020/02 (ER: 3399412) adresinde gerçekleştirilmesi planlanan Jeotermal Kaynak Arama Projesi için başvurusu yapılmış ve 25/11/2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmesi istenmiştir.

Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim Sistemi Portalı (e-ÇED) üzerinden Bakanlığımıza (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) sunulan Proje Tanıtım Dosyası, ÇED Yönetmeliği'nin 17. maddesi çerçevesinde incelenmiş, değerlendirilmiş ve Jeotermal Kaynak Arama Projesi'ne Valiliğimizce 06/12/2022 tarih ve 23645791-220.02-E.2022456 sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı verilmiştir.

ÇED Süreci; Mevzuatımızın ön gördüğü hukuki, idari ve teknik usul ve esaslar çerçevesinde büyük bir özenle yürütülmüş ve söz konusu kararda yöre halkına duyurulması amacıyla gerek Anamur Kaymakamlığı ile Anamur Belediye Başkanlığı'nca ve gerekse de Anamur İlçemiz Bozdoğan Mahalle Muhtarlığı'nca gerekli görülen yerlerde askıda ilan vasıtasıyla duyurusu da yapılarak, ÇED süreci bitirilmiştir.

Arama veya işletme ruhsatları Bakanlığımız veya Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz tarafından düzenlenmemekle birlikte 2020/02 (ER: 3399412) ruhsat no.lu Jeotermal Kaymaklar ve Doğal Mineralli Sular Arama Ruhsatı, Mersin Valiliği, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından düzenlenmiştir.

2-Aşağıdaki 11 adet kamu kurum/kuruluşundan görüş alınmış ve Proje Tanıtım Dosyası'nın içerisine detaylı bir şekilde taahhüt olarak görüşleri yansıtılmıştır. Üç adet poligon alanı sunulmuş, ÇED Poligon Alanı-1; Tarım ve Orman Bakanlığı, 7. Bölge Müdürlüğü ve diğer görüş sorulan kurumlar tarafından ÇED Poligon-1 alanının uygun bulunmaması nedeniyle Proje iptal/iade edilmiş ve süreç bitirilmiş olmasına rağmen, Mersin 1. İdare Mahkemesi Başkanlığı nezdinde firma sahiplerince dava açılmış ve açılan davada Yerel Mahkeme süreç sonlandırılmasını uygun bulmamış ve aleyhte Mahkeme Kararı üzerine yeniden süreç başlatılmış ancak ÇED Poligon-1 alanı projeden çıkarılmıştır.

Diğer ÇED Poligon Alanı-2 ve ÇED Poligon Alanı-3 ise diğer kamu kurum/kuruluşlarından olumlu görüşler ile yapılan teknik, idari ve hukuki düzeyde özenli incelemeler sonucunda uygun görülerek, Valiliğimizce ÇED Gerekli Değildir Kararı verilerek, Belgesi düzenlenmiştir.

Olumlu görüş alınan kurumlar;

- 1- Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- 2- Anamur Belediye Başkanlığı
- 3- Mersin Orman Bölge Müdürlüğü
- 4- Adana DSİ 6. Bölge Müdürlüğü
- 5- Tarım ve Orman Bakanlığı 7. Bölge Müdürlüğü
- 6- Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- 7- Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- 8- Mersin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
- 9- Mersin İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
- 10- İmar ve Planlamadan Sorumlu Şube Müdürlüğü
- 11- Tabiat Varlıklarını Koruma İşlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü

3-İtiraz edilen ÇED Poligon Alanı-1 projeden çıkarıldıktan sonra diğer 2 alanda kültürel veya doğal sit alanı hususlarında olumsuz bir görüş bulunmadığından ve talep edilen hususlar hakkında PTD'sinde taahhüt alındığından, kurum görüşleri olumlu olmuştur.

4-Mamure Kalesi ve Pullu Tabiat Parkı; ÇED alanları içerisinde bulunmamaktadır.

5-Arama veya işletme ruhsatları Bakanlığımız veya Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz tarafından düzenlenmemekle birlikte Jeotermal Kaymaklar ve Doğal Mineralli Sular Arama Ruhsatı, Mersin Valiliği, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından düzenlenmektedir.

Bugüne kadar 5 adet jeotermal kaymak arama projesi için ÇED Gerekli Değildir Kararı verildiği, e-ÇED sistemi üzerinden tespit edilmiştir. Kültürel ve doğal sit alanları ile bu alanlarda arama yapılıp yapılamayacağı hakkında yetki; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Bakanlığımız ile bağlı kurum/kuruluşlarındadır. Dolayısıyla bu kurumlardan olumlu görüşler alınmadan herhangi bir arama faaliyetine ÇED Gerekli Değildir Kararı verilmemektedir.